

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22,
teritoriul neînscris nu se re-
creează. Manuscrise nu se re-
creează!
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22,
înscris mai presede în Viena
Indolf, Moss, Haasenstein & Vogler
(H. Haas), Henrich Schalek, Alois
Lorand, M. Duka, A. Oppalik, J. Dan-
zberger, Anton Masel, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Döber; în Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
gazdă pe o coloană 6 or.
și 80 or. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 or. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIII.

„Gazeta” este în fiecare zi
Abonamente pentru Anstio-Prarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 6 or. v. a. s. 80
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 61.

Brașov, Vineri 16 (28) Martie

1890.

Brașov, 15 Martie st. v.

La întrebarea, care este la ordinea zilei în tota diaristica europeană, că ore acum după retragerea puternicului cancelar Bismarck ce direcțiune va lua corabia statului german, a răspuns împăratul Germaniei însuși printr-o telegramă ce a adresat-o unuia din credincioșii săi, care se crede a fi marele duce de Weimar. Acastă telegramă ce-o publică „Gazeta de Weimar” este de următorul cuprins:

„Mulțămesc pentru amicitia „scrisore. Am făcut în adevăr amare experiențe și am avut ore „fôrte dureroase. Mi-e inima așa „de amară, ca și când aș fi pier- „dută încă odată pe bunicul meu! „Dér așa mi-a rânduit Dumnezeu; „trebuie dér să suport tôte, chiar „de aș peri. Mie mi-a fost ursit „să port sarcina oficiului unui „oficer de pază pe corabia sta- „tului; cursul rămâne cel vechiu, „și acum cu tötă puterea înainte! „Wilhelm.”

Rândurile de mai sus dove- desc destul de viu, că ténérul monarch al Germaniei este con- sciu de greutatea marilor probleme ce-i stau înainte, și de serioșitatea timpului care-l chiamă la unu oficiu de pază împreună c'o răs- punderă atât de mare.

Cursul va rămâne cel vechiu, dice Wilhelm al II-lea, numai câr- maciul este altul. Și în acastă mărturisire, în acastă credință, că ursita l'a destinat a fi în viitor, în-uș cârmaciul și păzitorul co- rabiei statului, se exprimă tötă im- portanța schimbării întemplate în conducerea guvernului german.

Wilhelm al II-lea simte în sine puterea și energia de-a juca un rol în istorie, pășind pe urmele marelui Frideric. Este dér în adevăr o eră nouă de gu- vernare ce-o vestese împăratul și cuvintele despre cursul cel vechiu ce-l va păstra corabia

statului, par a se referi mai mult numai la ținta ce-a urmărit-o și-o urmăresce mersul ei.

Ar însemna să cărăm lemne în pădure decât am voi să combi- nă de pe acum ce urmări pôte- avé acastă domnire personală a împăratului Wilhelm, care urmăză după regimul personal al lui Bismarck.

Cine pôte sci ce planuri și ce aspirațiuni are Wilhelm al II-lea, în persóna, căruia se va concen- tra în viitor tötă puterea statu- lui german? Și decât este greu de a se prevedé, chiar și în afa- cerile politice interne germane, cu atât mai greu va fi de a ghici măcar combinațiunile, ce și-le face ténérul monarch în ceea ce privește raporturile germane cu celelalte state europene.

Multe se vorbesc despre o viitoare apropiere a Germaniei de Rusia. Bucuria, ce le-a causat-o foilor rusesci retragerea principe- lui Bismarck se aduce ca dovadă pentru aceste păreri.

S'a mai dîșu, că țilele triplei alianțe ar fi numérate și s'au le- gat și de visita prințului de Wa- les, a moștenitorului Angliei, în Berlin, combinațiuni de-o strînsă alianță a Germaniei cu Anglita, ce ar avé să se facă asemenea pe contul triplei alianțe.

De altă parte ni-se telegrafiază, că împăratul Wilhelm a făcut cătră ambasadorii Austriei și Italiei declarațiuni, cari întăresc din nou legăturile triplei alianțe.

La aceste sciri contradicțore sunt a se adauge și scirile posi- tive ce sosesc din Orient despre fierberea ce domnesce acolo, și mai ales în Serbia, în urma pro- pagandei rusesci. Serbia e aproape de-a se încăiera de nou cu Bul- garia, din cauza cunoscutei afaceri a studenților acelora, pe cari a- gentul Bulgariei din Belgrad i-a încurajat și ajutorat să pără- sescă institutul Sft. Sava din Bel-

grad și să mērgă să studieze la Sofia. Serbia cere rechiāmarea agentului diplomatic bulgar și credința generală este, că Rusia aștă.

Pôte că Rusia crede bine-venit momentul, tocmai acum după retragerea lui Bismarck, de a începe o acțiune mai mare în Orient.

Și marea enigmă este și ră- mâne, de ađi încolo, ce atitudine va lua împăratul Wilhelm față cu politica orientală a Rusiei?

DIN AFARĂ.

Bismarck contra împăratului Wilhelm II-lea.

Telegramele din Berlin asigură, că Bismarck a scris în „Nordd.-Allg.Ztg” în contra împăratului Wilhelm al II-lea un articol, care a produs fôrte rea impresiune asupra înaltelor cercuri, fiind că se crede, cu drept cuvânt, că articolul acesta este numai începutul polemice cu împăratul. Fôia lui Bismarck însă a lămurit încâtva situați- nea și a scos la ivelă adevăratele cauze ale retragerii fostului cancelar.

„XIX Siēcle” însă asigură, că împă- ratul ar înclina spre Rusia pentru ca astfel să facă tripla alianță de prisos. Bismarck însă, ca să nimicească planurile împăratului, a încunoscuit în secret despre acastă pe Austro-Ungaria; prin indiscrețiunea sa Bismarck a cădut din grația împăratului. Lucrul acesta însă ar avé nevoie de confirmare, deorece scim, că îndată după retragerea lui Bismarck, împăratul Wilhelm a încu- noscuit pe împăratul Francisc Iosif despre cauzele retragerii sale.

Bismarck și Crispi.

Din incidentul retragerii lui Bis- marck, „Riforma” din Roma publică nise telegrame fôrte măgulitoare pentru fostul cancelar. Crispi mai ales ac- centuează într-o telegramă moștenirea scumpă a păcii, pe care o lasă Bismarck Germaniei, și-și exprimă părerea de rău pentru retragerea cancelarului asigurân- du-l totodată de încrederea și iubirea nețermurată, care-l lēgă pe el de Bis-

marck. În răspunsul său, Bismarck de- clară, că se simte fôrte onorat prin manifestațiunile sentimentelor de iubire și încredere ale lui Crispi, pe care și el le împărtășește întocmai din adēcul inimei sale. Telegrama apoi continuă: Când am luat asupra noastră conduce- rea acestor două țeri, mă simțiam fē- ricit, că stam față în față cu un bărbat, ca Escelența Ta, și te rog să păstrezi și față de urmașul meu încre- derea reciprocă, care corēspunde așa de mult în intereselor acestor două țeri.

Conflictul serbo-bulgar.

„Pol. Corr.” vorbind despre con- flictul serbo-bulgar, ivit din pricină, că Serbia a pretins, ca Bulgaria să-și recheme agentul său diplomatic din Belgrad, dice, că a ajuns într'un sta- diu fôrte îngrijitor. Cei din Sofia sunt convinși, dice numita fôia, că Serbia, când face astfel de pași cutezați, nu se rađimă decât pe Rusia și tocmai im- prejurarea acēta e ceea ce dă lucrului o față fôrte serioasă. Guvernul bulgar însă sciind, că ce scopuri urmăresce prin acēta Serbia și la a cui încura- giare face astfel de pași, va observa o atitudine moderată și pacnică fără însă de-a trece cu vederea peste serioșitatea situațiunei.

Erăși se întēnesc.

„Wiener Tgblatt” asigură, că împă- ratul Wilhelm și-ar fi exprimat dorința, ca întēnirea sa cu împăratul Francisc Iosif, proiectată a se face în tōmna acestui an, să se întēple mai curēnd. Causa acestei dorințe a împă- ratului german, după cum se dice, e noua situați în care au intrat lucrurile în urma retragerii lui Bismarck și do- rința de a comunica verbal împăratului Francisc Iosif cauzele și însemnătatea crizei din Germania.

Temeri îndreptățite.

Intr'una din ședințele Scupcinei din țilele trecute, când se debătea asupra construirii liniei ferate Cuprija-Senje pentru ca cu ajutorul ei să se pôtă es- ploata mai ușor minele de cărbun dela Senje, ministrul lucrărilor publice, Be- limarcovic, a observat, că construirea acestei linii ferate să urgiteză, pentru

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Viēta socială la animale.

După I. Kriesch.

(Conferința I publică ținută de prof. M. Pēru la 4 Martie anul c. în sala liceului român din Brașov.)

(Urmare).

Arangiarea casei la animale. După-ce animalele se întovărășesc, se căsătorec, îndată încep la organizarea gospodăriei, în care rolul principal e al femeis- cei. Numai ea pôte da fericirea, liniștea casei. Grijea lor cea dintēiu e cresce- rea, îngrijirea și apărarea fetilor, de care au neapărată lipsă; astfel se întē- meiază viēta familiară. Din acēsta re- sultă apoi iubirea părinților cătră feții lor și alipirea fetilor de părinți.

Din o familiă se nasc mai multe, care se aședă una lângă alta, din ce în ce tot mai numeroșe până ce în urmă se formēză colonii, sate și orașe întregi, al căror număr nu arare-ori se urcă la cifra locuitorilor unui oraș de al nostru.

Astfel de colonii au *Castor Biber*,

mai multe insecte și paseri. *Castor Biber* acum arare-ori se mai află în Europa, dér sunt încă în număr mare în America, unde își zidesc locuințe de lemn pe lacuri ca și nise clăi de fēn, încât călătorului i-se par a fi locuințe ome- nesci.

Abia se pôte observa o viēta so- cială mai frumôșă decât la paseri. Rîn- dunicile, *Hirundo riparia*, locuesc în cotrôve pe țermurii apelor în societate cam 80—100 de părech. Intrarea cui- bului e îngustă, ér în interior cuibul e larg ca și un cuptor de pâne, și așa sunt de aproape unele de altele, încât abia le desparte un părete subțire. Ele trăiesc în pace, liniște, fără gâl- ceavă și sfadă.

În asemenea înțelegere și societate trăiesc *Merops apiaster* (Bienenfresser, un fel de rîndunic care mănâncă albine și vespi.) Paserile acestea asemenea își fac cuiburile în pământ și fôrte dese, unul lângă altul. E de admirat, cum își pôte cunoșce fiă-care cuibul, când ochiul omenesc nu află nic o deosebire între ele, și deși e o continuă mișcare, învâl-

mășelă, coloniile trăiesc în pace, fiă- care membru respectēză dreptul celui- lalt și recunșce posesiunea.

Mulțime numeroșă de cuiburi a pă- serilor numite „pescari”, *Larus ridibun- dus*, sēmēuă cu un oraș. Înainte de a sbura la pescuit se strîng mii și mii, și c'unu sgomot fără sfērșit, ca la un semn dat, bat din aripi și sbor spre mare. Ele trăesc în societate, mai ales când scot pui, pentru a se putē apăra în contra altor paseri răpitoare, și decât se întēplă, că ar rētați vre-una din acestea pe acolo, dau năvală asupra ei și pentru binele comun se luptă, se apără chiar și cu jertfirea vieții.

Unul dintre cele mai frumoșe ta- blouri în ce privește viēta socială a pa- serilor ne înfățșeză șesul cel mare al patriei noastre, albia Tisei de-alun- gult, Sărrét, în care se cuprind măn- oșă luncă a Aradului, sudul mociros al Bănatului plin cu cele mai pestrițe și diferite paseri călătore de apă.

Cele mai imosante colonii de cui- burii ne presintă porumbii sălbatici în America. Numărul locuitorilor drăgă-

lași al acestor colonii se urcă după calcularea lui Wilson la 200—300 mili- oșe și într-o ț mistuesc 5 milioane de H-litre de diferite grăunțe. Pe basa nu- mērului acestui mare, care trece peste numărul ori căru oraș din ale noastre, ne putem esplica stratele colosale de guano (un fel de gunoi), ce acopere suprafața pământului.

Cumă din familiă se pôte ivi unu popor, ne dovedesc exemplul social, ce ni-l oferă *Philatacrus socius*, unu soi de paseri, ce duc viēta socială. Păre- chia dintăi își face acoperiș din fire tari de ierbă, ér de desubț cuiub. Dacă au scos pui, bētrâni își fac altu cuiub, ér pui rămân în cuiubul cel vechiu, aceș- tia totu asemenea, până se formēză o co- loniă, alu cărei cuiub ar fi destul de mare de-o colibă pentru 4—5 oșeni. E ciudat lucru cum dintre atâtea cuiburi își află și-și cunôșce fiă-care sălașul său. Când colonia cresce din ce în ce, se întēplă, că crēnga pe care s'a zidit cui- bul se rupe.

Sunt paseri geniale, care-și zidesc palatele, cuiburile lor, atērnate în aer;

ca Serbia să nu fiă silită a recurge la cărbuni străini, mai ales acum, când raporturile politice sunt de natură a ne îndreptăți să credem, că în *fi-a-care-momentu* putem fi surprinși de mari evenimente. Acastă declarație repetată de trei ori a îngrijat atât pe membrii Scupcinei, cât și pe public, care interpretează acum lucrul în diferite feluri.

Espedițiune în Sudan.

„Tribuna“ din Roma vestesce, sub toate rezervele, că Italia și Angliera s'au învoit asupra unei acțiuni comune pentru pacificarea Sudanului. Italo-Abisinienii vor opera din spre Kassala, ér Anglo-Egiptenii ar impresora pe dervișii din partea nordică.

SCIRILE PILEI.

Cercurile de notariat ale tribunalului din Alba-Iulia s'au împărțit astfel: In Ocna Sibiului se sistemisează un nou notariat r. pentru circumscripțiile judecătorilor din Ocna și din Blășiu; cercul de activitate al notariatului din Sibiu se estinde asupra teritoriului judecătorilor de cerc din Sibiu, Săliște și Nocrig; cercul de activitate al notariatului din Aiud se estinde asupra teritoriilor judecătorilor de cerc din Aiud și Uioara. Acastă nouă împărțire intră în putere la 1 Maiu 1890.

Maghiari în Berlin!!! Diarele unguresci aduc raporte amănunțite despre escelenta primire a delegaților „noștri“ trimiși în cestiunea lucrătorilor în capitala imperiului german. In 18 Martie ei fură invitați împreună cu ceilalți delegați la masa bine garnisită a împăratului Wilhelm II, unde atât împăratul cât și împărătesa au binevoit a se întrepîn în modul cel mai afabil cu domnii delegați din partea dréptă a riuului Leitha. Intre altele M. Sa împărătesa și-a exprimat înalta sa satisfacțiune, că *pote vedé* în Berlin *domni maghiari* (hogy „magyar urakat láthat Berlinben, după cum se exprimă „Pesti Naplo“). Și când colo, cine erau acei *domni maghiari*?.. Domni Graenzenstein, Schmierer și Sztevenyi alias Stern.

Totú Maghiari!!!

Serbare slovacă în Viena. Studenții slovaci dela universitatea din Viena au serbat în zilele trecute jubileul de 20 de ani al înființării societății academice „Tatrau“. Membrii societății au arangiat un concert. La serbare au fost de față Dr. Rieger, conducătorul clubului ceh din Reichsrath, și mai mulți profesori slavi dela universitate, precum: Jagic, Albert, Lench. La serbare au fost reprezentate toate societățile slave din Viena, precum și societatea studenților universitari români „România Jună“.

Licențiat în farmacia. Ni-se scrie, că d-lu *Flaviu Barbu* din Alba-Iulia a obținut cu succes diploma de licențiat în farmacia dela universitatea din București.

Nou regiment de dragoni. „Armea und Marine Ztg.“ împărășesce, că în anul viitor se va forma un nou regiment de dragoni. Probabil, că regimentul va fi staționat în Austria de sus.

Nou cometă. Renumitul astronom Dr. Palisa a descoperit la 20 Martie n., din turnul astronomic din Viena, un nou cometă, care este alu 289-lea. Dr. Palisa a descoperit până acuma 70 de asteroizi, astronomul american Peters 48 și Luther 24.

Sănătos ținut! Din Engelhartzell, Austria de sus, se scrie: In zilele acelea a născut în comuna învecinată Viechtenstein mōșa Francisca Ertl alu 24-lea copil. Trei morți din urmă ai parochiei de acolo erau în vîrstă de 95, 87 și 85 ani.

Sinucidere. Comerciantul de cereale Heinrich Mandel din Brașov s'a împușcat ađ. Unii dic, că a suferit pierderi mari în comerț, alții că pierderile le-a suferit prin joc la bură.

Ministrul Szapary despre situația.

„Standard“ din Londra publică o întrebare ce a avut o corespondent alu său din Viena cu contele Iuliu Szapary. Eă în estrasul textului întrebării:

După ce corespondentul lui „Standard“ i-a observat, că în discursul program ministral-ședinte nu s'a declarat de loc asupra politicii orientate, Szapary i-a răspuns: „Cabinetul de față află de superfluă accentuarea vederilor privitoare la cestiunea acăsta, asupra căora s'a declarat la timpul său d-lu Tisza în cameră, după înțelegerea ce a avut o cu Kalnoky la 1886. La o bună ocași înșe eu n'aș hesita a mă identifica cu acele declarații.“

Revenind asupra situației interne, contele Szapary a declarat, că pondul cel mai mare îl va pune pe *echilibrarea financelor*. Eu — țise Szapary — am fost ministru de finanțe în decursul de mai mulți ani, și nu m'am uitat greutățile, cu cari a trebuit să ne luptăm atunci. Eram tocmai în mijlocul încercărilor cu Bosnia, când am luat asupra-mi conducerea financelor, trebuia să acoperim cheltuelile ocupațiunii și alte multe greutăți, cari în parte își aveau isvorul în trecut. Nu e mirare,

că atunci trebuia să ne luptăm cu un deficit stabil, care astăzi este deja delaturat și mi țin de cea mai sfântă a mea datorință, de a veghia mereu și cu grije, ca echilibrul restabilit să nu se turbure și ca pentru nouă reforme să nu se cheltuescă mai mult, decât stă în puterea noastră.

După acestea Szapary a vorbit despre *legea incolatului*. „Suntem pregătiți, țise el, ca îndată după Pașci să ne așteptăm la desbateri înfocate în privința cestiunii acesteia.“ Szapary s'a exprimat, că mai bine ar fi dorit să resolve acastă cestiune înainte de Pașci, dăr partida extremă se vede, că a vrut s'o amâne într'una. Guvernul înșe așteptă liniștit desbateră, fiind-că este convins, că majoritatea țerei va fi pentru el în acastă cestiune...

Ce privește *fusuinea* nu se arată nici o înclinațiune a partidelor, fiindcă partida liberală dispune totdeauna de 260 de voturi față cu 150 ale opoziției și prin urmare n'are cause de a face cu ea pactări cari de altfel ar fi bine primite de ocașiune, care primesce programul liberal.

Contele Szapary apoi a mai țis, că el e convins, că Ungaria se va ocupa cu totul de reforme interne, fiind-că după convingerea lui *nici un domitor și nici un popor nu dorește războiul*. Grămădirea cetelor rusesi la frontieră nu e un semn de război, nici nu inspiră mari îngrijiri...

Corespondentul își sfârșesce astfel împărțirile: „Contele Szapary își face impresia unui bărbat, care este în clar cu *ceea ce voiesce*, și care are destulă putere (?) în îndeplinirea scopurilor sale. Pană acum opoziția îl tractează cu cruțare; aici zace cauza, că în cele două ședințe din urmă s'au făcut mai multe isprăvi ca alte ori în două luni. Dăr va veni timpul, când atacurile se vor îndrepta și în contra lui, dăr fiind-că el ține a nu învenina desbaterile ședințelor cu personalități, aceste nu se vor desfășura așa detare. Cătu am petrecut în Budapesta am venit la convingerea, că actualul ministru are sorți de a dura.

Nu credem; s'a dus Tisa Nr. 1, va trebui să se ducă și Tisza Nr. 2.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din com. *Ternavei-mici*, Martie 1890.

Onorată Redacțiune! „Gazeta“ din 6 Martie Nr. 42 ne aduce șcirea, pentru moment destul de îngrijitoare, că kisdedovo s'a deschis în Dicio-St.-Mărtin în 3 Martie.

Onorata Redacțiune la acastă șcire adauge nota încurajătoare, că Români vor și ce să facă, s'el ocoléscă ca pe o năpaste, ferindu și de elu copii, ca de foc și apă.

Acastă speranță o nutresc toți Români de inimă, și se basază acastă speranță pe trecutul nemului nostru, când vedem, că la toate valurile, la toate calamitățile și vicisitudinile nu numai a resistat cu bărbăție, dăr au fost epoce, în care din mijlocul valurilor s'a înălțat cu fața veselă și ca întinerită, punend chiar și pe apăsătorii lui în uimire.

Pericolul, ce amenință acum limba și naționalitatea română, — abstrăgendu dela epoca reformatiunii — abia se mai pōte asemēna cu vre-unul din trecut, că pe când la 1841 a fost destul ca nisce bărbai fenomenali de pe marginea mormentului să abată valul cutropitor, astăzi inamicul și-a schimbat tactica și a adoptat altă stratagemă, a desfășurat lupta pe totă linia, atacand nu numai punctele mai debile, dăr chiar și centrul.

Adevărat, că Români, presimțind pericolul de decenii, lucră și se adoperă a-și ridica bastiōne de apărare, din care respingend atacurile inimice, deși nu reportă victorii, dăr cel puțin inamicul nu sporesce.

De exemplu se pōte aduce Gilul, un loc tare espus maghiarisărei. Aici Români dispuneau de o școlă acceptabilă, după ce s'a ridicat înșe școlă de stat, s'au apucat și Români și și-au străformat școlă, dând edificiului formă mai impunătoare, din mijlocul căreia țin pe inamic la distanță respectabilă.

La stăruința inspectorului Gaspar s'a ridicat pe Mureș între Ciuci și K. o școlă de stat, se înțelege cu scopul cunoscut. Români din ambe acestea sātulețe înșe își au școlele lor, și în fața acestora, școlă de stat, punend în cumpănă spesele edificării și susținerii, abia se pōte crede, că are vre-o bucurie de rezultatele sale.

In marginea Tirimiei-marî s'a ridicat o școlă de stat imosantă pentru trei sate; dintr'acestea, poporul din Tirimia-mică și Satu-nou și-a perditu portul și mai și limba, mai era dec de înghițit Tirimia-mare.

Preotul de aici înșe, deși poporul materialmente e adus la stare critică, prin școlă ajustată după recerințele legii, pune stavilă nesațiului, ba e speranță să se mântuescă de grăua sarcoină de 5%, ce solvesc Români pentru școlă maghiarisătoare.

In Smig este școlă de stat, dăr și Români au școlă lor confesională, unde cătu de cătu tot se dă ceva nutrement național și putere de resistință.

In Dicio-St.-Mărtin este școlă de stat, școlă civilă de fete și antaiul născut al kulturegylecului în fașe. In contra atătoru ispite, *cum se vor puté apăra Români, când ei nu dispun încă de*

se înțelege, că acăsta obvine numai în țera șerpilor, în Africa, unde sunt silite pentru a-și puté apăra pui lor să le aterne astfel. Și în țera noastră avem un astfel de măestru genial, pițigușul de trestă, *Parus pendulus* și *Parus aquaticus*.

Se întâmplă de multe ori, că dintre animalele, cari trăesc în societate, unul se deosebesce prin curagiu și istețime, și în vremi grele este recunoscut de conducător atât în timp de pericol, cât și în timp de pace. Elu domnesce peste societate și slujba sa o împlinesce cu conșiință.

In astfel de societate monarchică trăesc cele mai multe maimuțe, elefanții, căpriorele și alte.

Măimuțelor le mai plac pomele decât ori-ce alt nutrement, și când li-se dă privilegiu, se furișează în pomete și recoltă pomele de multe ori înainte de cōcere, spre mai marea „bucuriă“ a omilor.

Furtul acesta se întâmplă după un anumit sistem. Conducătorul cetei de maimuțe se pune la pândă, ochesce în

tote părțile și ascultă cu cea mai mare băgare de sēmă, éra celelalte maimuțe își petrec fără grija. Decă conducătorul dă vre-un sēmă, în clipita aceea stau pe loc, și decă nu aud alu doilea sēmă, ele continuă mai departe lucrul cu un mornăit scurt.

Elefanții încă fac asemenea escursiuni. Cel mai expert se pune în fruntea cetei, după elu urmăză câțiva bătrani, la mijloc pui, de laturea acestora mamele lor, cari îi conduc de nas, de trombă, și la urmă érași bătrani.

Pentru unul și același scop se asociază diferite specii de animale. Găinile de apă *Fulica atra* și pitpalacul *Perdix coturnix* pribegesc la olaltă; pelicanul cu comoranul asemenea, și o multime de pesci și animale marine.

Emigrare pentru susținerea speciei. Interesante sunt călătoriile ce le fac unele animale pentru susținerea speciei, cum e călătoria, emigrarea pescelui *Salmo Salar*, care trăiesc în marea estică, nordică, și în luna lui Aprilie și Maiu înotă dealungul riuilor, până chiar în Poprad, unde își depune icerele;

său *Acipenser ruthenus*, care din Marea Negră călătoreșce dealungul Dunării și érași după depunerea oușlor se întorce la mare. E curios înșe, că țiparul (*Petromyzon fluviatilis*) călătoreșce contrar, din fluvii în mări, pentru a depune oușle.

In timpurile din urmă a escitat mare curiositate și interes în sufletul zoologilor emigrarea periodică a fluturilor americane *Urania Leilus* și *U. Maris*. Aceștia în timp de 3—4 săptămâni dela 9 ore dimineța până la 12 ore din ții din Orizaba (Mexico) călătoreșc dealungul Cordillerelor până în Texas la Rio-Grande și după 5—6 săptămâni éra se întorc înderēt, decimați. E curios mai departe a șci, că deși depun oușlelor departe de granița țerii, de unde provin fluturii mulți de speciiile acesteia în Mexico, și că ce caută fluturii aceștia la Rio-Grande? Causa acestui fenomen încă nici până astăzi nu e descoperită.

Despre o asemenea călătorie, a cărei cauză încă nu e cunoscută aflăm și la lemmingi, despre care țice unul dintre părinții istoriei naturale, Linné, că din

calea lor alésă, dréptă, nimic nu îi pōte abate. Decă omul stă în calea lor, trec mai departe printre picioarele lui, mistuesc iarba, ce le cade în cale, trec prin căpițe de fēn, stâncile din cale le încunjură, trec înnot lacurile și riuurile, ce le stau în cale, cu un cuvētă nu cunosc pedecă.

Călătoriile cetelor de stridii său calul dracului, *Libellula depressa*, și a fluturilor de varză e cunoscută. Ce a causat înșe emigrarea Myriapodelor din țera noastră, nu o șcim.

Tote asociațiunile, societățile, despre care am vorbit până acum, sunt perfecte. Abia observăm urma unei organizații mai complete, care stă într'aceea, că animalele și aleg un conducător; observăm, că au voință, activitate, nișință comună pentru un scop comun. Fiă-care membru al societății se șillesce a înainta binele comun, în primedă se ajută și și jertfescă chiar viața unii pentru alții.

(Va urma.)

Cursul pieteii Braşov

Table with exchange rates for various currencies like Banenote române, Argint române, Napoleon-d'or, Lire turcesc, Imperial, Galbin, Seris. fonc., Ruble ruses, Mărci germane, Discontul.

Cursul la bursa de Viena

Table with stock market rates for gold (Renta de aur), silver (Renta de hârtie), and bonds (Imprumutul).

Table with interest rates and bond prices for various types of securities like Amortisarea datorii, Bonuri rurale, Despăgubirea pentru dijma, etc.

AVISU.

Subscrisul aducă la cunoştinţa onoratului public braşovean, că Duminecă în 30 Martie a. c. se va începe vânzarea

BEREI DE BRAŞOV

cea dintăiu ce a fost preparată cu ajutorul vaporului. Nu s'a cruţat cheltueli, nici osteneţei de a se aduce berăria la înălţimea timpului de astăzi.

IOHANN HABERMANN.

Preţul berei:

Table listing prices for different types of beer: Bere din deposit, Bere-Kronnen, Bere-Salvator.

Duminecă în 30 Martie se începe vânzarea berei-Salvator în Villa Kärtsch la GUSTAF FORKERT.

SEMINTE

ALPHONS SZAVOSZT.

Comerciant de seminţe şi deposit de articuli de agronomie Budapesta. Arauy-lánosgasse No. 11

aduce la cunoştinţa onor. economi, şi publicului cultivator de grădini că cu 1 Ianuarie a deschis un despărţământ de

SEMINTE DE LEGUMI ŞI DE FLORI

şi recomandă depositul său bogat asortat cu seminţe proşpete de trifoiuri, erburi, napi, de legumi şi de flori.

Preţuri-curente la cerere gratis.

Avisu d-lor abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumeraţiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal şi numerii de pe faşia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită şi să arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvrie 1889.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types (Tren accelerat, Tren omnibus), and departure/arrival times.

Nota: Numerii încadraţi cu linii gróse înseamnă órele de noapte.